

TRƯỜNG THPT THIỆU HÓA
ĐỀ GIAO LƯU LIÊN TRƯỜNG

HƯỚNG DẪN CHẤM
THI KSCL ĐỘI TUYỂN HSG
NĂM HỌC 2022- 2023
Môn thi: NGỮ VĂN 12 – THPT – LẦN 1
(Hướng dẫn chấm có 04 trang)

Phần	Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6,0
	1	Tác giả bài viết đã đưa ra những dẫn chứng nào để chứng minh cho quan điểm “<i>Cuộc sống nhiều khi mời ta chọn đường dễ đi, chọn cách ngọt ngào</i>” - Ta dễ dãi với học vẹt, copy. - Với sự trưởng thành ta chọn cách ngủ yên mãi mãi trong lớp vỏ cứng, từ chối vươn lên đón ánh Mặt Trời. - Với sự lớn lên của thân xác, ta chọn cách đi đường đời im lặng trong che chắn ba bên bốn bề. - Với xung quanh ta chọn cách giấu trái tim mình trong ích kỷ. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 1,0 điểm. - Học sinh trả lời được 01 ý như đáp án: 0,25 điểm. - Trả lời không chính xác nội dung; hoặc không trả lời: không cho điểm.	1,0
	2	Lí do tác giả lại “<i>sợ mình sẽ như những trái quýt khi ngày Tết đã qua</i>”: - Những trái quýt mọng căng hoành tráng mà thật ra chỉ là một “xác quả” nằm hào nhoáng nhúng trong mặt kem của chiếc bánh ngọt trên bàn. - Mình cũng giống những trái quýt kia, bề ngoài hào nhoáng nhưng tâm hồn trống rỗng, cằn cỗi, nghèo nàn. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 1,5 điểm. - Học sinh trả lời được 1/2 ý: 0,75 điểm - Học sinh trả lời không chính xác hoặc không trả lời: không cho điểm	1,5
	3	- Biện pháp tu từ ẩn dụ: + <i>Đắng cay</i> ẩn dụ cho khó khăn, thử thách, vất vả, thất bại... + <i>Ngọt ngào</i> ẩn dụ cho dễ dàng, bằng phẳng, yên ổn, an toàn... + <i>Ngủ yên trong vỏ cứng</i> ẩn dụ chỉ lối sống hèn nhát, không dám đối mặt với khó khăn, thách thức... + <i>Hình hài xác quả</i> ẩn dụ chỉ những người bề ngoài hào nhoáng đẹp đẽ nhưng tâm hồn trống rỗng, nghèo nàn/Lối sống chạy theo hình thức bên ngoài mà không vun bồi những phẩm chất tốt đẹp. - Tác dụng: + Cách diễn đạt sinh động, gợi hình, gợi cảm. + Lời khuyên thêm chân thành, ấn tượng mạnh mẽ tới người đọc. Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án, có cách diễn đạt khác nhưng vẫn đảm bảo ý: 1,5 điểm. - Trả lời được 1/2 số ý ở phần biện pháp tu từ, đủ ý ở phần tác dụng: 1,0 điểm. - Trả lời được 1/2 số ý ở biện pháp tu từ, không đủ ý ở tác dụng: 0,75 điểm. - Học sinh trả lời được một ý nhưng diễn đạt còn chưa sáng rõ: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời không chính xác nội dung hoặc không trả lời: Không cho điểm	1,5

II	4	- HS rút ra được thông điệp ý nghĩa nhất (Gợi ý: <i>Dừng cảm đối mặt với khó khăn, thử thách/Biết lắng đầu với những cám dỗ ngọt ngào/Không chạy theo bề ngoài hình thức, sáo rỗng mà biết vun bồi những phẩm chất tốt đẹp...</i>) - Lí giải thuyết phục về thông điệp đó. Hướng dẫn chấm: - Học sinh rút ra được thông điệp, lí giải sáng rõ: 2.0 điểm - Học sinh chỉ rút ra thông điệp, lí giải chưa thực sự thuyết phục: 1,0 điểm - Học sinh chỉ rút ra thông điệp, không lí giải: 0,5 điểm - Học sinh không rút ra được thông điệp và không lí giải: Không cho điểm	2,0
		LÀM VĂN	14,0
	1	Từ nội dung của văn bản Đọc-hiểu, hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về chủ đề “Ta thường lớn lên khi ta biết lắng đầu”.	4,0
		Yêu cầu chung: Câu hỏi hướng đến việc đánh giá năng lực viết đoạn văn NLXH, đòi hỏi thí sinh phải huy động những hiểu biết về đời sống xã hội, kĩ năng tạo lập đoạn văn để bày tỏ thái độ, chủ kiến của mình	
		Yêu cầu cụ thể: Thí sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng phải có lí lẽ và căn cứ xác đáng, bày tỏ quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật. Có thể theo hướng sau: * Giải thích - <i>Lớn lên</i>: sự trưởng thành về thể chất và tinh thần. - <i>Biết lắng đầu</i>: biết từ chối những cám dỗ, những điều dễ dãi, những lời mê hoặc... khiến ta sa ngã, đánh mất mình. -> Con người chỉ có thể trưởng thành khi dám chọn cho mình thái độ sống bản lĩnh, dám nói không với những cám dỗ, những điều dễ dãi... * Bàn luận - Nếu <i>ta biết lắng đầu</i> trước những cám dỗ, những điều dễ dãi, nhưng lời nói mê hoặc... ta sẽ là chính mình, dám đi con đường mình đã chọn, dám đương đầu với khó khăn...để bản thân trưởng thành; hoàn thiện mỗi ngày; vươn tới thành công. - Nếu <i>không biết lắng đầu</i> trước những cám dỗ, những điều dễ dãi, những lời mê hoặc... ta sẽ sa ngã, đánh mất mình; không dám đương đầu với khó khăn, thử thách, không thể hoàn thiện mình và chạm tới thành công. (HS nêu được những dẫn chứng từ thực tế đời sống) - Mở rộng: <i>Biết lắng đầu</i> không có nghĩa là bạn từ chối lời thỉnh cầu giúp đỡ của ai đó, là trái tim đóng kín trong ích kỉ, hẹp hòi. * Bài học nhận thức và hành động.	0,5 1,0 1,0 1,0 0,5
	2	Chia sẻ về thơ, Raxun Gamzatop viết: <i>Thơ của tôi là cánh cửa</i> <i>Không cho ai mở để dằng</i> <i>Thơ của tôi là hợp chất được làm</i> <i>Từ tức giận, tình yêu và xấu hổ</i> Anh (Chị) hiểu ý kiến trên như thế nào? Từ đoạn trích Việt Bắc của	10,0

	nhà thơ Tố Hữu (Ngữ văn 12, tập 1, NXB Giáo dục, năm 2018), anh/chị hãy làm sáng tỏ nhận định trên.	
	Yêu cầu chung	
	– Câu hỏi hướng đến việc đánh giá năng lực viết bài văn NLVH, đòi hỏi thí sinh phải huy động kiến thức về lí luận văn học, tác phẩm văn học, kĩ năng tạo lập văn bản, khả năng cảm nhận văn chương của mình để làm bài. – Thí sinh có thể cảm nhận và kiến giải theo những cách khác nhau, nhưng phải có lí lẽ, căn cứ xác đáng.	
	Yêu cầu cụ thể	
	1. Giải thích nhận định	2.0
	* Cốt nghĩa nhận định - <i>Thơ của tôi</i>: Là sáng tạo nghệ thuật mang đậm dấu ấn cá nhân, thể hiện tiếng lòng riêng tư của nhà thơ thông qua ngôn ngữ hàm súc cô đọng, giàu hình ảnh, nhịp điệu - <i>Cánh cửa</i>,: Là bài thơ mở ra hai thế giới tình cảm, tình cảm của cá nhân nhà thơ đến thế giới tình cảm của mọi người. <i>Không cho ai mở dễ dàng</i>: để đồng cảm với tiếng lòng của nhà thơ thì người đọc thơ phải <i>mở được cánh cửa</i> - <i>Hợp chất, tức giận, tình yêu, xấu hổ</i>: tình cảm của nhà thơ thể hiện qua các cung bậc tâm trạng, cảm xúc trong thơ. => Chia sẻ của Raxun Gamzatop đã nêu lên đặc trưng của thơ ca: là tiếng nói tình cảm, cảm xúc phong phú mang tính cá nhân riêng tư của nhà thơ, đồng thời đặt ra yêu cầu đối với người đọc khi tiếp nhận thơ.	0,25
	* Lý giải nhận định – Thơ là phương thức trữ tình, là sự thổ lộ tình cảm mãnh liệt. Nhà thơ là người có đời sống tâm hồn giàu cảm xúc, dễ rung động trước mọi biến thái tinh vi của con người và cuộc sống. Khi trong tim người nghệ sĩ cuộc sống đã tràn đầy, tình cảm dâng trào mãnh liệt cần được giải bày, lúc đó thơ ra đời. Do đó, mỗi bài thơ xuất hiện cũng là lúc người nghệ sĩ tạo ra được <i>cánh cửa</i> để mở ra, giải tỏa nỗi lòng của mình. - Thơ là người thư kí trung thành của trái tim, là tấm gương phản chiếu đời sống tâm hồn con người phong phú các cung bậc tình cảm, cảm xúc huyền bí không dễ gì nắm bắt. Tình cảm trong thơ là cầu nối kì diệu từ tâm hồn một người đến tâm hồn muôn người – <i>Thơ là tiếng gọi đàn; thơ là một điệu hồn đi tìm những hồn đồng điệu</i>. Từ tình cảm chân thành, cao đẹp mang ý nghĩa khái quát, nhà thơ khơi dậy, hướng người đọc đến giá trị Chân - Thiện - Mĩ. Bên cạnh đó nhà thơ cần phải có sự sáng tạo về hình thức nghệ thuật của thơ để hấp dẫn người đọc. - Thơ là <i>hợp chất</i> các cung bậc tình cảm, cảm xúc của nhà thơ thông qua ngôn ngữ thơ hàm súc, cô đọng, đa nghĩa. Người đọc phải mở ra <i>cánh cửa</i> thơ ca, thẩm thấu được ngôn ngữ, hình ảnh kì diệu của thơ bằng sự trải nghiệm, đồng cảm tri âm thì mới thấy được cái hay, cái đẹp trong thơ và bắt gặp hồn mình trong đó - <i>Nhà thơ gói tâm tình của mình trong thơ. Người đọc mở ra bỗng thấy tâm tình của chính mình</i>.	0,25
	2. Cảm nhận đoạn trích Việt Bắc của Tố Hữu để làm sáng ý kiến trên	7,0

	* Giới thiệu khái quát về tác giả Tố Hữu và đoạn trích <i>Việt Bắc</i> * <i>Tình cảm, cảm xúc mãnh liệt của Tố Hữu được bộc bạch qua tiếng nói tràn đầy cảm nhớ nhưng tha thiết của “Mình, Ta” – Lời tự vấn với lòng mình của nhà thơ đã tái hiện lại bức tranh Việt Bắc:</i> - Tình cảm, cảm xúc mãnh liệt của nhà thơ thể hiện qua vẻ đẹp thiên nhiên Việt Bắc: thanh bình, thơ mộng, khắc nghiệt nhưng cũng rất đổi oai hùng trong kháng chiến. - Tình cảm, cảm xúc chân thành, mãnh liệt của nhà thơ qua bức tranh đời sống và con người Việt Bắc: khắc nghiệt mà sinh động, gian khổ mà nghĩa tình, tình thân đồng cam cộng khổ, chia sẻ ngọt bùi; tấm lòng son sắt, thủy chung; hào hùng trong chiến đấu của nhân dân Việt Bắc với cách mạng, kháng chiến. - Tố Hữu tái hiện những kỷ niệm về Việt Bắc bằng tình cảm, cảm xúc chân thành, mãnh liệt nhất của một tấm lòng biết ơn đối với nhân dân và cũng là tấm lòng thủy chung của nhà thơ hướng về quê hương đất nước, cách mạng. * <i>Người đọc cần mở Cánh cửa - bài thơ để:</i> - Cảm nhận được tình cảm cao đẹp của nhà thơ gửi gắm từ đó giúp cho tâm hồn mình nên phong phú, tinh tế và sâu sắc hơn. - Nhận thức được cho mình bài học sâu sắc về đạo lý tốt đẹp “uống nước nhớ nguồn”, lối sống nghĩa tình, tấm lòng biết ơn, tự hào về lịch sử của dân tộc. * <i>Bên cạnh tiếng nói tình cảm, cảm xúc mãnh liệt, thơ cần phải độc đáo về hình thức nghệ thuật để truyền tải tiếng lòng của nhà thơ.</i> - Thể thơ lục bát truyền thống gần gũi với ca dao, dân ca tạo nên âm điệu ngọt ngào, tâm tình. Vừa thể hiện được âm hưởng hào hùng của cuộc kháng chiến. - Kết cấu theo lối đối đáp giao duyên, kết hợp với cặp đại từ “mình-ta” thường gặp trong ca dao dân ca đã biểu đạt cuộc chia tay mang ý nghĩa lịch sử trở thành cuộc tay nắm chặt tình cảm nồng nàn, tha thiết, nhớ nhung, lưu luyến của đôi lứa. - Bài thơ thấm đẫm chất nhạc từ nhịp điệu tâm hồn nhà thơ và hình thức nghệ thuật đặc sắc - Ngôn ngữ, hình ảnh thơ mộc mạc, giản dị gần gũi với đời sống. Nghệ thuật dùng từ láy, điệp từ ngữ, điệp cấu trúc cú pháp, tiêu đối, so sánh, cường điệu...	4,0 1,5 1,5
	3. Bài học sáng tạo, tiếp nhận	1,0
	- Ý kiến chia sẻ về thơ của Raxun Gamzatop mang đến bài học sâu sắc về sáng tạo và tiếp nhận thơ: + <i>Đối với người sáng tạo thơ:</i> Cần gắn bó, hòa mình vào cuộc đời để trái tim, tâm hồn tinh tế rung lên những cảm xúc mãnh liệt nhất, từ đó mới tạo nên những trang hoa, tờ hoa – bài thơ ý nghĩa sâu sắc. Để tiếng lòng của mình bắt gặp tiếng lòng của mọi người, nhà thơ không chỉ cần sự <i>chín đở</i> trong tình cảm, cảm xúc mà tình cảm ấy còn mang ý nghĩa khái quát, mới mẻ, người nghệ sĩ còn phải có sự sáng tạo độc đáo về hình thức nghệ thuật thơ. + <i>Đối với người tiếp nhận thơ:</i> Để mở được <i>cánh cửa</i> bài thơ – tâm hồn nhà thơ, người đọc cần tiếp cận tác phẩm với trái tim chân thành, thái độ nghiêm túc, sự trải nghiệm và kiên nhẫn hiểu biết của bản thân thì mới bắt gặp được tiếng lòng nhà thơ, mới thấy lòng mình trong đó.	0,5 0,5
Điểm tổng cộng: 20,0 điểm		